C/2025/6318

3.12.2025.

Rezolucija Europskog odbora regija o prijedlogu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2028. – 2034.

(C/2025/6318)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Uzimajući u obzir

— Komunikaciju Europske komisije „Dinamičan proračun EU-a za prioritete budućnosti – Višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2028. – 2034.”;

— razne zakonodavne prijedloge Europske komisije koji su dio paketa VFO-a za razdoblje 2028. – 2034., a posebno prijedlog COM 2025(565) final za uspostavu jedinstvenog fonda (u daljnjem tekstu: „Fond za nacionalne i regionalne partnerske planove”);

— Godišnje izvješće EU-a o stanju regija i gradova za 2025., predstavljeno 13. listopada 2025.;

1. ponovno napominje da su lokalne i regionalne vlasti EU-a strateški partneri za VFO za razdoblje 2028. – 2034. jer nisu samo dionici ili korisnici sredstava EU-a nego su ključni akteri za ulaganja potrebna na terenu i tijela najbliža socioekonomskoj realnosti u jedinicama lokalne i regionalne samouprave;

2. uvjeren je da proračunska sredstva Europske unije moraju biti dostupna svim područjima EU-a i dodjeljivati se svim kategorijama regija kako bi se ostvarili ciljevi ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije i kako bi se povećali održivo blagostanje i dugoročna dobrobit svih stanovnika EU-a. Pravila upravljanja proračunom EU-a za razdoblje 2028. – 2034. moraju se zasnivati na činjenično potkrijepljenoj evaluaciji teritorijalnih potreba kako bi se zajamčila pravednost, predvidljivost i dugoročno programiranje, uključujući i financiranje za sve regije;

3. naglašava da je kohezijska politika najvažniji dugoročni instrument EU-a za ulaganje u konkurentnost, znanje i održivi razvoj te poticanje socijalne uključenosti, na temelju regionalnih i lokaliziranih politika. Kohezijska politika usmjerena je na budućnost i njome se osigurava stabilnost, jača povjerenje i jamči da zajedničko tržište doista funkcionira za sve. U predmetnom prijedlogu spominju se tri kategorije regija i navodi da su sredstva rezervirana za slabije razvijene regije, ali OR zahtijeva definiranje posebnog proračuna za kohezijsku politiku i, na razini EU-a, indikativnu regionalnu dodjelu sredstava na temelju postojeće konsolidirane metodologije kojom se uzimaju u obzir socijalni i gospodarski pokazatelji. Kohezijska politika trebala bi ostati dostupna svim regijama i pristup njoj ne bi smio biti prepušten isključivo diskreciji nacionalnih tijela;

4. zabrinut je zbog nepovezanosti kohezijske politike s područjima politika obuhvaćenima naslovom „Konkurentnost, prosperitet i sigurnost” te zbog ubrzanog prelaska na fondove kojima se upravlja na središnjoj razini. Naglašava da je kohezijska politika jedan od glavnih pokretača regionalne konkurentnosti u EU-u;

5. ističe da bi novi prijedlog VFO-a mogao povećati demokratski deficit i narušiti povjerenje u institucije EU-a zbog toga što nije predviđeno da Europski parlament i nacionalni ili regionalni parlamenti obavljaju nadzornu funkciju;

6. izuzetno je zabrinut da bi prijedlog o Fondu za nacionalne i regionalne partnerske planove mogao dovesti do daljnje centralizacije u rukama Komisije i nacionalizacije kohezijske politike, ribarstvene politike i politike poljoprivrednog/ruralnog razvoja te do dvostrukog nadmetanja lokalnih i regionalnih vlasti i svih sektorskih politika obuhvaćenih tim fondom;

7. čvrsto vjeruje da pripremanje, pregovaranje, provođenje i praćenje nacionalnih i regionalnih partnerskih planova ne bi smjeli biti u isključivoj nadležnosti središnjih vlada. Prebacivanje donošenja odluka na nacionalnu razinu, bez snažnog sudjelovanja regija, bilo bi u suprotnosti s temeljnim načelom supsidijarnosti, znatno bi oslabilo etablirano višerazinsko upravljanje i u velikoj mjeri proturječilo načelu partnerstva;

8. poziva Europsku komisiju da revidira svoj prijedlog o Fondu za nacionalne i regionalne partnerske planove, a Vijeće i Europski parlament da se pridruže tom pozivu. Od svih uključenih strana traži i da pregovaraju o strukturi budućeg VFO-a i uvaže zahtjev mnogih regija širom Europske unije da se zadrži etablirana praksa podijeljenog upravljanja fondovima, kao i uloga regija u području kohezije i poljoprivrednog i ruralnog razvoja;

9. poziva nacionalna, regionalna i europska udruženja lokalnih i regionalnih vlasti, sindikate, poduzeća te nevladine organizacije i organizacije civilnog društva da udruže snage i osmisle VFO za razdoblje 2028. – 2034. koji će biti u stanju stvoriti povezaniji, otporniji, socijalniji, održiviji i konkurentniji EU.

Bruxelles, 15. listopada 2025.

Predsjednica
Europskog odbora regija
Kata TÜTTŐ